

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **Bc. L. K.**, zastoupený Mgr. Tomášem Krásným, advokátem se sídlem Milíčova 1386/8, Ostrava, proti žalovanému: **Magistrát města Ostravy**, se sídlem Prokešovo náměstí 1803/8, Ostrava, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 7. 2023, č. j. 18 A 15/2022 – 38,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 7. 2023, č. j. 18 A 15/2022 – 38, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 6. 2022, č. j. SMO/229487/22/Vnitř./Otí, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu městského obvodu Slezská Ostrava ze dne 22. 3. 2022, č. j. SLE/11885/21/VV/Urb. Posledně uvedeným rozhodnutím byl žalobce uznán vinným přestupkem proti veřejnému pořádku dle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, spočívajícím v neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci (konkrétně policisty v průběhu dopravní kontroly). Za spáchaný přestupek uložil správní orgán žalobci pokutu ve výši 1 000 Kč, jakož i povinnost k úhradě nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“), který ji jako nedůvodnou zamítl rozsudkem ze dne 31. 7. 2023, č. j. 18 A 15/2022 – 38.

[3] Žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a c) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“).

[4] Stěžovatel nejprve vytýká krajskému soudu, že vydal napadený rozsudek, aniž by předtím ve věci nařídil ústní jednání. Uvádí, že jeho právní zástupce obdržel dne 30. 8. 2022 výzvu, aby se ve lhůtě dvou týdnů ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. vyjádřil, zda souhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání. Stěžovatel prostřednictvím svého zástupce zaslal krajskému soudu dne 12. 9. 2022, tedy ve stanovené lhůtě, podání, v němž vyjádřil nesouhlas s tímto postupem. Krajský soud přesto jednání nenařídil a následně vydal rozsudek. Tím zkrátil právo stěžovatele na ústní projednání žaloby a na spravedlivý proces. Už jen z tohoto důvodu je napadený rozsudek nezákonný a řízení zmatečné.

[5] Dále stěžovatel „*z opatrnosti*“ a podpůrně namítá i nesprávné právní posouzení otázky, zda byl opravdu povinen uposlechnout výzvy policisty, kterou považoval za zjevně neopodstatněnou a nelegitimní. Požaduje po Nejvyšším správním soudu, aby stanovil meze, v nichž je ještě možné vycházet z presumpce zákonnosti výzvy úřední osoby, a kdy již nikoliv.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti k otázce projednání věci bez nařízení jednání nic neuvádí. Ohledně právního posouzení věci se ztotožňuje se závěry krajského soudu.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Dříve, než může Nejvyšší správní soud věcně posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musí dále posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[9] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přijatelnost kasační stížnosti rovněž dle výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 zakládá zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva, pokud mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud shledal, jak rozvede dále, že se krajský soud dopustil procesního pochybení, a to tím, že ve věci nenařídil jednání, aniž by byly splněny zákonné podmínky pro rozhodnutí věci bez jednání. Protože jde o zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (ve smyslu výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39), je kasační stížnost přijatelná.

[11] Napadený rozsudek Nejvyšší správní soud posoudil v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. *soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhl nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.*

[14] Jak bylo naznačeno výše, zabýval se Nejvyšší správní soud předně otázkou, zda krajský soud pochybil tím, že rozsudkem rozhodl bez jednání, ačkoli stěžovatel tvrdí, že s tímto postupem nesouhlasil a na nařízení jednání trval. Ze spisu krajského soudu přitom ověřil následující.

[15] Krajský soud zaslal zástupci stěžovatele výzvu ze dne 30. 8. 2022, zda souhlasí s projednáním věci bez nařízení jednání, s tím, že souhlas bude udělen také tehdy, nevyjádří-li stěžovatel do dvou týdnů od doručení výzvy nesouhlas s tímto postupem (viz č. l. 33 soudního spisu). Tato výzva byla zástupci stěžovatele doručena dne 30. 8. 2022 a ten na ni reagoval přípisem ze dne 12. 9. 2022, doručeným krajskému soudu ještě téhož dne (viz č. l. 34 a 35 soudního spisu). V tomto podání stěžovatel uvedl, že „*k žádosti soudu ze dne 30. 8. 2022 tímto sděluji, že **nesouhlasím** s tím, aby ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání*“ (důraz přidán – pozn. NSS). Krajský soud jednání nenařídil a následně ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 31. 7. 2023 tak, že žalobu jako nedůvodnou zamítl, jak bylo uvedeno v odstavci [2] výše.

[16] Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že rozhodne-li správní soud o žalobě bez jednání, ačkoli s tím účastníci řízení nesouhlasí, zatíží řízení vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, což je důvodem pro zrušení takového rozsudku bez dalšího (viz např. rozsudek ze dne 24. 3. 2022, č. j. 9 Azs 11/2022 – 35, nebo ze dne 27. 7. 2021, č. j. 10 Azs 232/2021 – 62).

[17] Taková situace nastala i v nyní projednávané věci, protože krajský soud rozhodl o žalobě bez jednání, ačkoli s tím stěžovatel ve stanovené dvoutýdenní lhůtě od doručení výzvy nesouhlasil, jak bylo popsáno shora. Výslovný a včasné doručený nesouhlas stěžovatele vylučuje aplikaci právní domněnky souhlasu z důvodu, že účastník řízení k otázce jednání mlčí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2005,

č. j. 4 As 46/2004 – 58). Krajský soud proto zatížil řízení vadou s vlivem na zákonnost rozsudku, tj. rozhodnutí ve věci samé. Tímto postupem zasáhl do práva stěžovatele na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti včetně možnosti se k věci vyjádřit, které je v ústavněprávní rovině garantováno článkem 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval výše, toto procesní pochybení je důvodem ke zrušení rozhodnutí, jež je výsledkem řízení, v němž k takovému pochybení došlo, a vrácení věci soudu k dalšímu řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2023, č. j. 6 Azs 54/2023 – 35).

[18] Vytčená procesní vada zakládá důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K tomu pro úplnost zdejší soud doplňuje, že pro posouzení tohoto případu nemá význam, že stěžovatel v kasační stížnosti podřadil pochybení krajského soudu pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tedy pod zmatečnost řízení. Ze zásady *iura novit curia* (soud zná právo) plyne, že stěžovatel není povinen podřadit tvrzené důvody kasační stížnosti pod konkrétní ustanovení zákona; soud je posuzuje podle jejich obsahu. Stěžovateli proto nemůže jít k tíži fakt, že námitky ve své kasační stížnosti chybně subsumoval pod zákonné důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud je oprávněn sám podřadit kasační námitky podle jejich obsahu pod důvody vymezené v posledně citovaném ustanovení s. ř. s. (k tomu dále srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 – 50, č. 161/2004 Sb. NSS).

[19] Za dané situace se nyní Nejvyšší správní soud nemůže zabývat věcnými námitkami proti rozsudku krajského soudu (srov. již výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Azs 11/2022 – 35, nebo rozsudek téhož soudu ze dne 14. 7. 2023, č. j. 7 As 12/2022 – 22).

[20] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.). V něm je krajský soud ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem tohoto soudu. V novém řízení tedy krajský soud v souladu s požadavkem žalobce (stěžovatele) k projednání žaloby nařídí ústní jednání, ke kterému předvolá účastníky. Poté o žalobě znovu rozhodne.

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 3, věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2023

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu

